

Sygn. akt III AUa 455/18

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz SO del. do SA Iwona Jawor-Piszczyk
Protokolant: p.o. protokolanta sądowego Sylwia Zawadzka	

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2018 r. w Lublinie na posiedzeniu jawnym

sprawy M. P. - Zakładu (...) w B.

z udziałem K. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek skargi K. Ł. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 października 2013 roku wydanym w sprawie III AUa 770/13

postanawia:

I. **odrzuć skargę;**

II. **nie obciążać K. Ł. i M. P. kosztami postępowania.**

Iwona Jawor-Piszczyk Elżbieta Czaja Małgorzata Rokicka-Radoniewicz

Sygn. akt III AUa 455/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 maja 2013 r. wydanym w sprawie sygn. akt VIII U 7/13 Sąd Okręgowy w Lublinie w punkcie I oddalił odwołanie M. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 5 listopada 2012 r. obejmującej K. Ł. z tytułu wykonywania umowy zlecenia u płatnika składek M. P. obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi w okresie od dnia 1 sierpnia 2008 r. do dnia 1 marca 2009 r. oraz od 16 czerwca 2009 r. W punkcie II Sąd Okręgowy zasądził od M. P. na rzecz organu rentowego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelacja wnioskodawcy od powyższego wyroku została oddalona orzeczeniem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 października 2013 r., sygn. akt III AUa 770/13.

W dniu 29 listopada 2017 r. (k.32) zainteresowany K. Ł. wniósł do Sądu Apelacyjnego w Lublinie skargę o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt III AUa 770/13. W złożonej skardze, jako podstawę wznowienia, skarżący wskazał wykrycie nowych okoliczności i nowych środków dowodowych, które mogą mieć wpływ na wynik sprawy, z których jako strona nie mógł skorzystać w dacie prowadzonego postępowania (art. 403 pkt 2 k.p.c.). Nowym dowodem jest „program nauczania” opracowany w 2006 r., będący w codziennym użytkowaniu i zniszczony w stopniu dyskwalifikującym go jako dowód. To spowodowało, że nie mógł być przedłożony w postępowaniu przed Sądami I i II instancji. Czytelną kopię skarżący otrzymał od M. P. w dniu 30 września 2017 r. i w chwili obecnej jest to istotny dowód dający świadectwo wykonywania szkolenia tylko w ramach umowy zlecenia i jednocześnie wykluczający z tej umowy zadania egzaminacyjne, które nie mogły być w nim ujęte z racji ich odrębności. Skarżący podkreślił, że „nowe okoliczności” wskazane w art. 403 pkt 2 k.p.c. podlegały na przedłożeniu sądowi odpowiednio spreparowanych dowodów (zawierających poświadczenie nieprawdy) w postaci protokołu kontroli, ponieważ ustalone przez urzędników organu rentowego fakty są sprzeczne z dowodami w postaci zawartych umów o dzieło i zlecenia, zeznaniami strony oraz obowiązującymi przepisami prawnymi. Jako podstawę wznowienia postępowania K. Ł. wskazał również wyroki wydane przez Naczelny Sąd Administracyjny w sprawach sygn. akt II GSK 2681/15 i sygn. akt II GSK 836/15, które otrzymał od M. P. w dniu 30 września 2017 r. Zaznaczył, że w sprawach tych rozpoznaniem były objęte tożsame w treści umowy o dzieło. Podniósł, że wyroki te były czynnikiem inicjującym powzięcie wiedzy o nowych okolicznościach związanych z poświadczeniem nieprawdy w protokole kontroli. Termin określony w art. 407 § 2 k.p.c. został zatem zachowany.

Wskazując na powyższe podstawy i okoliczności skarżący domagał się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 października 2013 r., sygn. akt III AUa 770/2013.

Postanowieniem z dnia 21 grudnia 2017 r. wydanym w sprawie sygn. akt III AUa 1018/17 Sąd Apelacyjny w Lublinie odrzucił powyższą skargę K. Ł. na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny podnosił, że podstawa wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. w kontekście późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku jest spełniona tylko wtedy, gdy wykryty wyrok był już prawomocny, zanim zapadł wyrok w postępowaniu, którego wznowienia się żąda (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 27 czerwca 1997 r., CKN 149/97, OSNC 1998/1/9; z 21 stycznia 2011 r. II PZ 51/10, Lex nr 784934). Wyroki, na które powołuje się K. Ł., zapadły w dniu 11 kwietnia 2017 r. a zatem po uprawomocnieniu się wyroku z dnia 25 października 2013 r., kończącego postępowanie w sprawie o sygn. III AUa 770/13. Okoliczność ta wyklucza przyjęcie, że została spełniona podstawa wznowienia wskazana w art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd zwrócił również uwagę, że K. Ł. dodatkowo zaznaczył w skardze, że z treści powyższych wyroków NSA dowiedział się o licznych nieprawidłowościach organu rentowego, skutkujących nieuwzględnieniem odwołania, w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 25 października 2016 r. W szczególności wskazał na rozbieżność stanu faktycznego i kwalifikacji prawnej zaskarżonej decyzji nr (...), wydanej na podstawie, zawierającego w jego ocenie nieprawdę, protokołu kontroli. Zarzuty te również nie mogą być jednak uznane za podstawę wznowienia. W razie wskazania podstawy wznowienia, o jakiej mowa w art. 403 § 2 k.p.c., dla uwzględnienia skargi niezbędne jest kumulatywne spełnienie trzech przesłanek: 1) wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem, ale nie zostały powołane; 2) niemożność skorzystania z tychże okoliczności lub środków dowodowych w poprzednim postępowaniu; 3) możliwość ich wpływu na wynik sprawy. Tymczasem protokół kontroli sporządzony przez pracowników ZUS był znany zainteresowanemu w toku postępowania, którego wznowienia obecnie żąda. Mógł więc kwestionować jego ustalenia w toku postępowania, zakończonego wyrokiem z 25 października 2013 r. Sformułowany w skardze zarzut sprzeczności w ustaleniach stanu faktycznego, czy zarzut błędnej kwalifikacji prawnej, stanowią zarzuty stricte apelacyjne, a nie prowadzące do wznowienia postępowania w sprawie. Z tych względów, nie sposób przyjąć, iż w

sprawie zachodzi podstawa wznowienia określona w art. 403 § 2 k.p.c. W tym stanie rzeczy skarga jako nieoparta na ustawowej podstawie podlegała odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c.

Zażalenie na przedmiotowe postanowienie złożył do Sądu Najwyższego M. P. zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia postanowienia w sposób uniemożliwiający ustalenie na jakiej podstawie Sąd przyjął, że „program nauczania” nie jest nowym dowodem w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., co uniemożliwia przeprowadzenie merytorycznej kontroli rozstrzygnięcia. Żalący domagał się uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.

Na skutek wskazanego zażalenia postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2018 r. Sąd Najwyższy uchylił postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 grudnia 2017 r. W uzasadnieniu zaznaczył, że w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia Sąd Apelacyjny faktycznie nie wskazał przyczyn, dla których „program nauczania” nie spełnia przesłanek z art. 403 § 2 k.p.c. Wada ta oznacza niezachowanie standardów z art. 328 § 2 k.p.c. Nie można zatem zweryfikować poprawności odrzucenia skargi. Z tego względu na podstawie art. 394¹ § 2 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Skarga podlega odrzuceniu jako nieoparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. sąd odrzuca skargę wniesioną po upływie przepisane terminu, niedopuszczalną lub nieopartą na ustawowej podstawie. Postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym.

Okoliczności uzasadniające wznowienie postępowania sądowego wymienione zostały enumeratywnie w art. 401 – 404 k.p.c.

Z treści analizowanej skargi wynika, że K. Ł. opiera ją na podstawie określonej w art. 403 § 2 k.p.c., który stanowi, że można również żądać wznowienia w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Odnosnie wykrycia przez skarżącego wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego wydanych w sprawach sygn. II GSK 839/15 i sygn. II GSK 2681/15 Sąd Apelacyjny wydając uchylone postanowienie z dnia 21 grudnia 2017 r. słusznie zauważył, że z podstawą wznowienia w postaci późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku mamy do czynienia wówczas, gdy wykryty wyrok był prawomocny zanim zapadł wyrok w postępowaniu, którego wznowienia się żąda (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2018 r., sygn. II UZ 10/18, Legalis nr 1770771). Przedmiotowe wyroki zapadły zaś po zakończeniu postępowania w sprawie syn akt III AUa 770/13. Dodatkowo należy podkreślić, iż zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, ale tylko takiego, który dotyczy tego samego stosunku prawnego, a nie innego, choćby identycznego stosunku prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2018 r., sygn. akt IV CZ 16/18, Legalis nr 1781380). Powołane przez K. Ł. wyroki nie dotyczyły go natomiast bezpośrednio. Jak sam wskazał w skardze o wznowienie, orzeczeniami tymi objęte były tożsame w treści umowy o dzieło jak ta zawarta ze skarżącym.

W świetle powyższych rozważań brak zatem podstaw do uznania, że skargę oparto na podstawie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w rzeczywistości nie zachodzi również podstawa wznowienia w postaci wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Zdaniem skarżącego takim środkiem dowodowym jest „program nauczania” opracowany w 2006 r. Z takim twierdzeniem zgodzić się nie można.

Z art. 403 § 2 k.p.c. wynika, że nowy środek dowodowy to dowód wykryty, a więc taki, który istniał już w czasie trwania prawomocnie zakończonego postępowania, z którego strona nie mogła jednak skorzystać, gdyż był dla niej nieznaną i wówczas nieujawnioną (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1968 r., I CO 1/68, OSNCP 1969, nr 2, poz. 36). Niewiedza strony o środkach dowodowych musi wynikać z przyczyn obiektywnych, niezależnych od niej, a nie z zaniechania działania w trakcie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2007 r., I CZ 105/07 nie publ.). Do nowości nie zalicza się tych dowodów, które nie zostały przez stronę powołane na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia, czy błędnej oceny potrzeby ich powołania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2017 r., IV CZ 34/17, nie publ.).

Powołany w skardze o wznowienie „program nauczania” opracowany został w 2006 r. i był w codziennym użytku, jak podnosi sam skarżący. Jednocześnie z akt sprawy sygn. akt III AUa 776/17, która toczyła się na skutek skargi o wznowienie postępowania złożonej przez M. P. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 25 października 2013 r., sygn. akt III AUa 770/13, a zatem od tego samego orzeczenia, które aktualnie zaskarża K. Ł., wynika, że instruktorzy współpracujący z firmą (...) posiadali takie programy nauczania i z nich korzystali. Program ten był im zatem znany. Większość egzemplarzy uległa jednak zniszczeniu. Przy porządkowaniu dokumentów archiwalnych w 2016 roku znaleziono jednak jeden egzemplarz wskazanego dokumentu.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższe okoliczności dowodzą, że przy zachowaniu należytej staranności oraz wykazaniu odpowiedniego zaangażowania strony w gromadzenie materiału dowodowego możliwe było powołanie się na przedmiotowy dokument jako znany stronie jeszcze w toku postępowania sygn. akt VIII U 7/13 (III AUa 770/13). Tego jednak zainteresowany nie uczynił. Nie wskazał również na jego zniszczenie jako okoliczność uniemożliwiającą przedłożenie dokumentu Sądowi. Należy zatem uznać, iż K. Ł. nie widział wówczas potrzeby powołania wymienionego dowodu. W świetle cytowanego wyżej orzecznictwa taka okoliczność nie może zaś skutkować uznaniem, że skarga oparta jest na podstawie określonej w art. 403 § 2 k.p.c.

Względem pozostałych okoliczności wymienionych w skardze należy zaznaczyć, że w ocenie Sądu Apelacyjnego również nie mogą być one uznane za podstawy wznowienia postępowania w niniejszej sprawie. Przekonanie skarżącego o „poświadczeniu nieprawdy” w protokole kontroli stanowiącym podstawę wydania decyzji ZUS z dnia 5 listopada 2012 r. w rzeczywistości odnosi się do kwestionowania dokonanych w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem ustaleń faktycznych oraz analizy prawnej. Tak samo należy ocenić zastrzeżenia strony do powoływanego w toku tamtego postępowania orzecznictwa sądowego oraz jego zastosowania w sprawie. Zarzuty w tym zakresie powinny być podnoszone w zwykłym trybie odwoławczym, a nie w drodze zaskarżenia prawomocnych orzeczeń skargą o wznowienie postępowania.

Fakt, iż skarżący dowiedział się o licznych nieprawidłowościach organu rentowego, skutkujących nieuwzględnieniem jego odwołania, z powołanych wyżej wyroków Naczelnego Sądu Administracyjnego nie oznacza również, że są to nowe okoliczności w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Dla uwzględnienia skargi na wskazanej podstawie niezbędne jest kumulatywne spełnienie trzech przesłanek: 1) wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem, ale nie zostały powołane; 2) niemożność skorzystania z tychże okoliczności lub środków dowodowych w poprzednim postępowaniu; 3) możliwość ich wpływu na wynik sprawy. Protokół kontroli sporządzony przez pracowników ZUS był tymczasem znany skarżącemu w toku postępowania, którego wznowienia obecnie żąda. K. Ł. mógł więc kwestionować jego ustalenia w toku postępowania, zakończonego wyrokiem z dnia 25 października 2013 r.

Z opisanych wyżej względów nie sposób przyjąć, iż w sprawie zachodzi podstawa wznowienia określona w art. 403 § 2 k.p.c. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego samo sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający ustawie nie oznacza, iż skarga opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, że podnoszona podstawa nie zachodzi. Taka skarga podlega odrzuceniu na posiedzeniu niejawnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1999 r., sygn. akt II UKN 174/99, OSNP z

2001 r., nr 4, poz. 133, z dnia 29 stycznia 1968 r. , I CZ 122/67, OSNCP 1968, z. 8-9, poz. 154, z dnia 16 października 2007 r. , sygn. akt V CO 27/07, GSP-Prz.Orz. 2009/2/165).

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 410 § 1 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I postanowienia.

W tym miejscu należy dodać, iż Sąd Apelacyjny nie uwzględnił wniosków dowodowych M. P. uznając, iż skarga podlega odrzuceniu z przyczyn formalnych. Merytoryczna analiza sprawy jest zatem nieuprawniona.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania wznowieniowego uzasadnia treść art. 102 k.p.c. w zw. z art. 406 k.p.c. Sąd Apelacyjny nie obciążył K. Ł. oraz M. P. kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego kierując się względami słuszności oraz trudną sytuacją finansową stron zobowiązanych do zwrotu kosztów.